

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Aan de avond van deze dag, zijn we ons ervan bewust, dat wij niet zonder God kunnen bij al ons werk. Daarom zijn we hier terslotte. We vragen God een zegen over de oogst van het land en over het resultaat van onze arbeid. En stiekem vragen we ons wellicht wel eens af of we het mischien ook zonder God kunnen. Want de mens is immers tot veel dingen in staat. De techniek en de snelheid waarmee wij ons verplaatsen maakt ons toch machtiger dan de natuur. Waarom zouden we het dan niet zonder God af kunnen? Ook zonder Godsdienst zal de oogst dit jaar voldoende zijn. Wanneer wij nu ter plekke God zouden verloochenen, dan zal ons werk toch zeker vruchten blijven dragen. Want de mens is tot alles in staat. Ja, de mens is de kroon der schepping. Zo staat het tenminste boven Psalm acht. Nu moet gezegd worden dat de titels die boven onze psalmvertaling staan, lang niet altijd juist zijn.

Door middel van een korte lees oefening wil ik vanavond met U ontdekken, wat Psalm 8 onder woorden wil brengen. Want dat doen psalmen bij uitstek: Zaken van leven en dood, van hemel en aarde onder woorden brengen. En juist daarom is ieder woord in een psalm van grote betekenis. Laten we maar eens lezen.

- Voor de koorleider. Op de Gittit. Een psalm van David.

Dat woord Gittit is afgeleid van de plaatsnaam Gath, in het land der Filistijnen. Wij zouden misschien zeggen: Een psalm op de melodie van een naburig volk; maar geen onbekende melodie, want vaker vinden we deze aanduiding boven een psalm. Een onbekende melodie zou de woorden alleen maar verdoezelen. *Psalm 80: 1-3*

De Psalm begint:

- O Here, onze Here, hoe heerlijk is Uw Naam

Tweemaal de Naam van God, want het is in Zijn Naam dat we onze hulp van God verwachten. En zijn Naam is majesteit, wijd en zijd. Overal waar wereld is, daar is God, en Zijn grootheid en majesteit is te groot voor onze wereld, die reikt tot in de hemel. Daarom ook is de hemel op aarde niet haalbaar, want het zou altijd ten koste gaan van de majesteit van God. En het is de onbegrijpelijkheid van kleine kinderen en zuigelingen, die ons in staat stelt te begrijpen wat de wereld in Godsnaam inhoudt.

+Uit de mond van kinderen en zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest niette enstaande Uw tegenstanders, vijand en wraakgierige doet Gij verstommen.

tekst Psalm 8,5a "Wat is de mens dat Gij zijner gedenkt?"

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Onze bijbelvertaling bestaat uit de vertaling van oude en nieuwe testament; maar daarnaast hebben de samenstellers en vertalers boven elk onderdeel een titel geplaatst. Zo staat er boven psalm acht als titel "De mens, de kroon der schepping!" En zoals wel vaker is ook hier een verkeerde titel gekozen. Want als dat waar zou zijn "Mens als kroon der schepping", dan kunnen we het toch zeker zonder God wel af. De mens is tot ontzaglijk veel dingen in staat; de techniek en de snelheid waarmee wij ons verplaatsen maakt ons eigenlijk machtiger dan de natuur. Waarom zouden we het dan toch niet zonder God afkunnen. Ook zonder godsdienst zal de oogst dit jaar wel goed zijn. Ook zonder godsdienst zullen we te eten hebben. Zo zou je denken als er wordt gezegd De mens als kroon der schepping".

En dat terwijl we juist vanavond bijelkaar zijn, omdat we ons realiseren dat we onze arbeid zonder God niet kunnen voortbrengen. Uit de woorden van psalm acht kunnen we leren dat wij niet maar de keus hebben tussen wel of niet met God verder gaan. En deze psalm wijst ons mensen onze juiste plaats tussen hemel en aarde.

De psalm begint zo: "O Here, onze Here hoe heerlijk is Uw Naam. Tweemaal horen we de naam van God, want het is in Zijn Naam dat we onze hulp van God verwachten. En Zijn Naam luidt Majesteit. Want overal waar wereld is, daar is God; zijn grootheid en zijn Majesteit is té groot voor deze wereld; daarom ook is de hemel op aarde niet haalbaar, zoals velen nog denken, want het zou altijd ten koste gaan van de majesteit van God.

Het is de onbevangenheid van een kind, waardoor we kunnen begrijpen wat de wereld in Godsnaam inhoudt.

"Uit de mond van kinderen en zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest."

In deze eerste versen is de toon gezet; ^{de} grote contouren van God en hemel en aarde worden ons getekend en dan begint het tweede hoofddeel van de psalm.

"Aanschouw ik Uw hemel, het werk van Uw wingers, de maan
en de sterren die gij gemaakt hebt"

M.a.w. als ik die enorme schepping zie de grootheid van het
uitspansel en de Majesteit van God, dan zien we ook de mens.
En je zou verwachten dat de psalm vervolgt:

"En zie ik mensen, uw schepping, wij het werk van Uw handen."

Maar niets van dat alles; geen lofzang op de mens, want in *dit* *lied*
de lijdensstijf verstormen onze lofzangen, op onze lijdensweg maken
lofliederen plaats voor verzuchtingen:

"Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt?"

Wat is de mens wel niet, dat Gij God acht op hen slaat,
wat is de waarde van een mensenkind, dat Gij naar hen om wilt zien?
Een verzuchting neemt de plaats in van de lofzang.

Een verzuchting, omdat het misschien lijkt alsof wij mensen tot
heel wat in staat zijn. De lofzang wordt hier verdreven door de
verzuchting, dat mensen niet de hemel op aarde kunnen bouwen,
dat mensen ~~rede~~ *rede* en gerechtigheid en heilheid van de schepping
dagelijks in de weg staan. Waaraan hebben mensen het dan verdient
dat er een God is die zich voor hen blijft interesseren.

De psalm zinkt weg in de verzuchting:

"Gij God hebt ons mensen toch bijna goddelijk gemaakt, Gij toch
hebt mensen waardigheid en schoonheid gegeven"

En meteen realiseert de psalmist zich dat hier verwachtingen
worden geschapen waaraan mensen nooit kunnen voldoen. Want
de mens wil alleen maar heersen en beheersen en overheersen.

De psalm zegt dat zo:

"Gij doet mensen heersen over de werken van Uw handen."

Daar De schepping is aan onze macht en willekeur toevertrouwd.
Van die macht maken wij alleen maar misbruik, want wij vernielen dit
aardrijk. Zien wij niet dat vernieling van dit aardrijk ten koste
gaat van het koninkrijk van God? Zien we niet dat ons rentmeester-
schap bedoeld is voor aarde én hemel? Zijn we blind en doof?

De psalm heeft een open einde; geen kant en klaar antwoord.
De psalm laat alle zelfverwiten maar bij ons opborrelen. Het
enige houvast dat de psalm tenslotte biedt is de krachtige
herhaling van De Faam van God aan het slot:

"O Here onze Here hoe heerlijk is Uw Naam op de gansche aarde."
En zo zijn we weer bij het begin van de psalm. De Naam van God knoopt de eindjes aan elkaar, want God is alfa en omega, begin en einde.

U zult met mij eens zijn, dat deze psalm allesbehalve gaat over de mens als kroon der schepping. Veel eerder worden we door de psalm terechtgewezen.

De psalm leert ons dat wij ten allen tijde verantwoordelijk staan voor de heelheid van de schepping, voor de heelheid van de natuur van dieren en ~~ook~~ van mensen..

In de tweede plaats geeft de psalmist ons oog voor de onge-looflijk grote macht die wij uitoefenen over mens en dier en over alles wat groeit en bloeit.

In de derde plaats leren we dat gewas en arbeid niet onze verdiensite is, maar het werk van Góds handen.

En tenslotte leert psalm acht ons hoe wij op gepaste wijze *fidh. danken* God een zegen kunnen vragen over de vruchten van onze arbeid. Want zoals de psalm wegzinkt in de verzuchting, zo moeten wij vanavond wegzinken in onze gebeden. De Majesteit van God en de schoonheid van Zijn schepping dwingen ons vanavond op de knieën. omdat we weten dat we het zonder God niet kunnen, ook al kunnen mensen nog zoveel.

Onze gebeden hebben geen open einde. Want we mogen er zeker van zijn dat onze arbeid direkt te maken heeft met de werken van Gods handen; met onze handen bouwen we aan Gods koninkrijk, wij herscheppen de schepping. Door die zekerheid mag ons gebed gedragen worden.

De waarde van onze inspanningen is groter dan wij voor mogelijk houden, omdat wij nu al werken aan een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Paulus brengt dat prachtig en treffend onder woorden wanneer hij zegt:

"Wie op de akker van de heilige Geest zaait,
zal uit die Geest het eeuwige leven oogsten."

Stiekem vragen mensen zich af of ze het zonder God ook zouden redden. Een prachtig voorbeeld daarvan vertelde mij eens een oudere man.

Deze psalm heeft een open einde. Geen kant en klaar antwoord op de vraag hoe wij rent eesters van Gods schepping moeten zijn. De psalm laat al die zelfverwijten maar boven borrelen. Het enige waar de psalm ons nog hulp biedt is de herhaling van de Naam van God *aan het slot*.

-O Here, onze Here, hoe heerlijk is Uw naam op de gansche aarde. en dan zijn we weer bij het begin van de psalm.

De mens de kroon der schepping. Dat is de titel die boven deze psalm is gezet. Is dat terecht? Ik denk het niet. want er is maar één die kroon der schepping genoemd mag worden, en dat is Jezus zelf, die de pijn van een doornenkroon moest verdragen. (Als er al een titel boven deze moet staan, dan zou ik zeggen:)
~~"God-ziet-naar-ons-om."~~

Wat leert ons deze psalm nu wij hier bij elkaar zijn om God een zegen te ~~ragen~~ over gewas en arbeid?

In de eerste plaats leren we te zien wat onze plaats is. Wij staan verantwoordelijk voor de heeleheid van de schepping en het is onze taak om die heeleheid in stand te houden omdat wij rentmeesters zijn van hemel en aarde.

In de tweede plaats krijgen we door deze psalm oog voor de enorme macht die wij kunnen uitoefenen over mens en dier en over alles wat groeit en bloeit. Macht die dikwils leidt tot misbruik.

En in de derde plaats vertelt de psalm ons dat ons gewas en onze arbeid niet onze verdienste is, maar het werk van Gods handen

In de laatste plaats leert ons deze psalm hoe wij God kunnen bidden om zegen over onze arbeid. Net zoals de psalm wegzinkt in de verzuchting (Wat is de mens dat Gij hem gedenkt) op diezelfde wijze moeten wij ^{de verzuchting van} vanavond wegzinken in onze gebeden. De lofzang moet vanavond plaats maken voor het Kyrie het Heer-ontferm-U.

De majesteit van God en de onbeschrijflijke schoonheid van zijn schepping dwingt ons vanavond op de knieën, omdat we ervan bewust worden dat we het niet zonder God kunnen, hoe veel mensen ook kunnen bereiken. ^{van} Zonder Godsdienst zullen we het niet redden, want God is wel degelijk in staat om Zijn handen af te houden van ons geploeter. En dan zul je zien dat de oogst mislukt, dan zul je zien dat arbeid idélheid is.

Het gebed is vanavond het belangrijkste, want alléén van God hebben we het te verwachten (Geef ons Heer ons dagelijks brood..)

In zijn jongelingsjaren was hⁱ, zoals zovelen in die tijd, boere arbeider geweest. Bij verschillende christelijke en kerkelijke boeren had hⁱ al gewerkt, totdat hij tenslotte gedurende acht ^{jaar} werkte bij een boer die nog nooit een kerk van binnen had gezien. Het arbeidsloon was al niet hoog en gemiddeld verdeende een arbeider f1,20. Maar deze ene onkerkelijke boer had in de stilte van zijn huiskamer uit de bijbel geleerd, dat de arbeider zijn loon waard is, en hⁱ gaf hen een dubbeltje meer, en hⁱ gaf zijn arbeiders betaling voor overuren. Nooit heeft de oude man vergeten, het grote gevoel voor rechtvaardigheid van deze onkerkelijke boer. *aan een christ. arbeider*

Ku is het niet zo, dat dit voorbeeld laat zien, dat we het zonder God wel kunnen rooien. Met het juiste gevoel voor rechtvaardigheid kunnen we alleen maar van Gods woord leren. Dan kun je je hele leven in je mooiste pak in de kerk zitten, het komt er tenslotte altijd op aan of je ter harte wilt nemen wat het evangelie ons opdraagt. Het rentmeesterschap over de schepping vereist de grootst mogelijke zorgvuldigheid, en het vereist de hoogst haalbare vorm van rechtvaardigheid.

In de praktijk van het dagelijks leven betekent dat dat wij niet altijd maar weer moeten willen heersen en overheersen. Niet je bemoeien met zaken waar je niets mee te maken hebt of waar je geen verstand van hebt. Niet met valse argumenten initiatieven van anderen onderuit willen halen. Niet jou mening willen opdringen aan anderen. Want mensen die anderen over-heersen die doen God tekort, en uiteindelijk zichzelf. Steeds maar weer in gesprek willen treden met de ander, luisteren, en respect hebben voor andere standpunten, het valt allemaal onder de noemer: Gewas en arbeid. Elk woord dat wij spreken en elke daad die we doen moet zodanig zijn, dat wij anderen niet kwetsen, want daarmee kwetsen we ook God.

Aan die hoge evangelische eisen kunnen wij natuurlijk nooit voldoen. Dat is ook de reden dat we hier bijelkaar zijn, om in gebed, kracht van God af te smeken, omdat we het alleen niet kunnen. *beluften*

Het is indrukwekkend om te bedenken dat honderduizenden mensen op dit moment in kerken zijn samengestroomd met diezelfde intentie. En wanneer je al die mensen bijelkaar zou hebben gebracht, dan had het het karakter van een protestaktie. Protesteren en staken daar geloven we vandaag de dag heilig in. En niet meer in God. Want wij mensen willen meteen resultaat zien. We hebben niet het geduld om te werken aan een Rijk dat nog moet komen.

Laten we ons realiseren, dat het niet belangrijk is met hoevelen wij bidden, dat het niet belangrijk is of er morgen wel of neit resultaat te zien zal zijn. Maar laten we ervan overtuigd zijn dat God zelf zekerheid biedt. Jezus heeft het zelf gezegd: Mijn Vader laat zijn zon opgaan over goeden en bozen en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

Wat is dan die zekerheid, die sterker is dan de menselijke wil? Dan moeten we terug naar de woorden van Psalm acht: vers 5 zegt

"Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt?"

Een verzuchting hebben we het genoemd en dat is het.

Maar wanneer we ~~ix~~ deze ene zin opdelen in een vraag en in een antwoord, dan zien we wat de psalmist werkelijk heeft willen zeggen:

De vraag luidt: "Wat is de mens?"

En het antwoord luidt: "Dat Gij zijner gedenkt"

Dat God ons gedenkt, dat is de zekerheid van ons geloof.

En door die zekerheid mag ons gebed gedragen worden.

in deze wereld

AMEN

Tankdei 1 novimber 1989

Metslawier

Psalm 8

Galaten 6,1-10

"Wat is dan in minske,
dat Jo om him tinke."

Gemeente fan us Hear Jezus Christus,

De bibel fertaling dy't wy brûke bestiet út âlde en nije testament, mar de minsken dy't dizze fertaling gearstalt hawwe binne sa frij west om sels titels to betinken foar de ferskillende gedielttes. Sa stiet er boppe Psalm 8 "De mins de kroan fan 'e skepping!"

En it is faker sa yn e bibel, mar ek hjir hawwe se wer ris de ferkearde titel kozen. Want at dat wier wêe soe, de mins as kroan fan e skepping, dan soe dat betsjutte kinne dat de minsk it sûnder God wol ôfkin.

De mins is langrer ta in soat dingen yn steat; de grutte technyk en de heeche snelheid der't wy us mei ferplaatse meitsje us no ienkear folle machtiger as de natûr. En as wy us sa machtig witte, soene wy it dan net sûnder God ôffinne. At wy no de hiele moaie simmer wat tsjerke en geloof en God oanbelanget de kantsjes der ôf rûn hiene, hie dan de oogst fan it lân minder west as no? Ek sûnder Godstsjinst hienen wy werskynlyk wol te iten hâwn. Sa soene je hast tinken gean at er boppe de psalm stiet: de mins as de kroon fan e skepping.

En dat terwy l wy joun krekt by elkoar binne omdat wy ûs realisere dat wy ûs arbeid net sûnder God folbringe kinne. En út de wurden fan psalm 8 kinne wy leare dat wy net foar de keus steane: wol of net nei God fierder. Hee, dizze psalm wiist ûs ûs plak tusken himel en ierde.

Sa begjint de Psalm: "Heare, ûs Heare, hoe geweldich is Jo namme." twa kear heare wy hjir de namme fan God (Heare, ûs Heare) want it is yn syn namme dat wy ûs ~~hulp~~ ferwachtsje. En syn Namme is Heechheid. Oeral der't wrâld is der is God syn grutheid is te grut, foar dizze wrâld; en derom is de himel ^{te hâlden} top ierde ek net haalbaar, want dat soe ten koste gean fan de Heechheid fan dizze machtige God.

~~XXXX~~

250

Sa set dizze Psalm heech yn. Mar daliks yn it twadde fers bin wy al wer ticht by de groun. Ut e mule fan lytse bern, hawwe Jo lof taret!" stiet er. Mei oare wurden: Wy moatte mei de unbefongenheid fan lytse bern sjen om begripe te kinnen wat dizze wrâld yn Gods Namme ynhâld.

Sa is yn dizze earste fersen troch de psalmist de grutte lân ~~te~~ uttekene fan God en fan syn heechheid en fan de mins ticht by de groun.

En dan begjint it twadde diel fan dit lied.

"As ik Jo himel beskôgje, it wurk fan Jo fingers, de moanne en de stjerren, dy't Jo der plak jun hawwe."

Dan sit we wer by de heechheid fan Gods útspansel en fan de himel stjerren dy't God te plak setten hat.

As ik dat allegear sjoch, siet de psalmist, "Wat is dan in minskebêrn, dat Jo om him tinke!"

Wat is de waarde fan in minskebern dat Jo God nei harren omsjen wolle.

It is in dudlike fersuchting fan de psalmist. In fersuchting dat minsken jammergenôg de himel net sels op ierde bouwe kinne, dat minsken alle dagen wer de hielheid fan 'e skepping ferniele, en alle dagen wer de rjochtfeardigheid yn 'e wei stean.

Veroan hat de mins it dan fertsjinne dat God omtinken hat oan harren?

Yn de psalm wird dudlik dat oan de mins ferwachtingen taret wurde der't wy nooit oan foldwaan kinne, want de mins wol ommeers allinich hearse en behearse "Jo hawwe him master makke oer de wurken fan Jo hannen"

De skepping is dus oan ûs macht en ûs willekeur tabetrouwt. En wy meitsje mar misbruk fan dy macht, troch de sakte fernielen. Sjoche wy dan net dat at wy de skepping ferniele dat wy dan ek it keninkryk fan God kapot meitsje? Sjoche wy dan net dat wy behearders binne fan Gods wurk? Binne wy blyn of doof?

De Psalm hat in iepen antwurd, en gjin oplossing dy't klear is as in kluntsje. De psalm lit it selsferwyrt mar yn ûs opborrelje. It ienige hâldfest dat de psalm noch jout is de kreftige en dudlike herhaling fan de Namme fan God: "Heare, O Heare, hoe geweldich is Jo Namme oer de hiele ierde!"

En sa binne wy wer by it begjin fan de psalm. De Namme fan God knopet begjin en ein oan elkoar as wol de psalmust sizze: God is de earste en de lêste, de alfa en omega.

Dizze psalm giet alhielendal net oer de mins as de kroan fan e skepping. Dee wy wirde hjir op ûs plak wiist! De psalm wiist ûs derop dat wy yn alle tiden ferantwurdig drage foar de hielheid fan e skepping. En derneist jout de psalm ûs ek sicht op it feit dat wy in unfoarstelberre macht útoefenje kinne oer minske en bisten en oer alles dat groiet en bloeit. En wat wy ek leare, dat is, dat ûs wurk net ûs eigen fertsjinste is, mar úteinliks it wurk fan Gods hannen.

En hjoed tankje wy God foar de segen dy't kommen is oer de oogst en oer al it wurk fan ûs hannen. En wy dogge dat yn de foarm fan it gebed. De heechheid fan God en de tankberheid foar syn segen triuwt ûs op 'e knibbels foar Him del en sa sprekke wy ûs tankgebed.

Tankberheid dat wy mei ûs hannen herskeppe meie wat God sels mei sy hannen makke hat. Herskepping, dat is de grutte skerheid dy't ûs gebed draacht. Herskepping betsjut dat it wurk fan ûs hannen hieltyd stikjes foarm, dy't bouwstienen binne yn in nije himel en in nije ierde. Der wirkje wy no al oan troch al ûs ynspanning.

Paulus bringt dat hiel treflik ûnder wurden as hy seit: "Wa't op 'e eker fan 'e Geast sieddet, sil derút it ivige libben ynhelje/"

Hiel stiekum freechje minsken it harren ôf, soene wy it ek sûnder God wol rêde. In prachrig foarbyld derfan hearde ik ris fan in âlde man.

Yn syn jongelings jieren wie hy feint west by de boer, lykas san soait jonges yn dy tiid. En hy hie al by ferskil- lende boeren west, allegear christelijke en tsjerkelike minsken. Mar op 't lêst bedarre hy by in boer dy'tt nog noait de tsjerke fan binnen sjoen hie. No wie it lean foar in boerearbeider doe net heech, ~~syn~~ ^{ien} gûne en twa dubeltsjes. Mar dizze iene untsjerkelike boer hie yn 'e stilte fan syn hûskeaner ut 'e bibel leart, dat in arbeider syn lean wurdich is en derom joeg hy syn arbeiders in dubeltsje mear en derneist ek nog extra sinten foar de ~~it~~ oerwurkjen. En sa fertelde dizze man: "Nooit sil ik it gefoel foar rjochtfeardigheid ferjitte fan dizze untsjerkelike boer!"

En yn dit ferhaal heare wy de reden weron wy it sûnder God net ôfkinne: It gefoel foar rjochtfeardigheid kinne w allinich mar ut e bibel leare. Je kin je hiele libben yn it moais e pak yn'tsjerke sitte, uteinlik komt it erop oandacht wy de wurden fan God en de rigels fan it evangelje oannimme wolle. Want, om bihearder weze te kinnen oer Gods skepping is it needsaaklik om de heechste foarm fan rjochtfeardigheid yn acht te nimmen.

Yn dizze joun fan tankberheit meie wei God tank sizze foar in grutte oogst, foar sukses yn ûs wurk, yn ûs karriere, foar rykdommen dy't wy byinoar helle hawwe, foar alle segeningen. Wy meie yn ûs gebeden God ta nkje foar leafde, foar oandacht en respect tusken minsken, wy meie God tabkje foar it wurk fan Syn hannen, en foar de fruchten fan syn skepping der't wy ûs lichem mei sterkje kinne.

Mar lit it yn ûs achterholle trochbounzje dat wy allinich mar bihearbers binne fan Syn skepping, en dat wy herskeppers binne, omdat wy wurkje oan de bou fan Gods nije ryk, der't gjin fersuchting en gjin pine near is.

Wymoaatte goed witte, dat ûs gebed droechen wird
troch Kristus sels, want Hy hat ûs it bidden leart
en hysels hat sein dat de Heare God de sinne opgean lit
oer alle minsken, no en yn alle tiden. Dat is de seker-
heit, dy 't ûs gebed draacht.

En dan kom ik wer werom by de psalm, dat lied oer de
hheechheit fan God en de mins as tsjinstfeint fan goed.
Want ek yn dy psalm sit dyselde sekerheit ferburgen.
Yn fers 5 leze wy: "Wat is dan in minske dat Jo om him tinkt".
Dat wie in fersuchting, haw we niis sein.
Mar at wy dizze rigel ien twa stiken opdele dan leze wy
wat de psalmist er mei sizze wol. Twa stikken: in fraach
en in antwurd.

De fraach is: "Wat is dan in minske?"
En it antwurd is: "Dat Jo Heare om him tinke!"
Dat Godsels oan ûs tinkt, dat is de skerheit fan ûsliuwen
en troch dy sekerheit maaie al ûs gebeden droechen wurde.

AMEN